

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Evropa gori!

Doživeli smo strašne vojske, kakršnih še ni videl svet. Vsa Evropa, razen Španije, je v orožju. Proti Avstro-Ogrski in Nemčiji se vojskujejo ozir. so pripravljene udariti. Srbija s Črno Goro, Rusija, Belgija, Francoska in Angleška. Druge države so še nevtralne. Na bojno polje utegne stopiti do 20 milijonov mož. Boj bo na suhem, na morju in v zraku.

Bog, pomagaj nam!

Vojska med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Boj pod Belgradom.

Dne 4. avgusta ob 9. uri dopoldne je odplul monitor Kőrös na ogled. Naenkrat so začeli iz belgrajske trdnjave vsipati topovi nanj hud ogenj. Nekateri krogle so ga zadele, pa niso napravile posebne škode. Zdaj je posegla v boj naša artilerija, ki je stala na suhem, in je začela bombardirati belgrajsko trdnjavo. Topovi v Belgradu so morali umolknuti. Monitor se je nato vrnil na svoje mesto. Popoldne ob 4. uri je šlo več avstrijskih ladij in tudi Kőrös nad Belgrad. Zgornjo trdnjavo so naši zelo poškodovali. Streljali so tudi na poslopja na bregu, v katerih je našla srbska pehota dobro obrambo. Ob 6. uri so se vrnile ladje, ne da bi bile imele izgube ali poškodbe, na svoje mesto.

Ob črnogorski meji se boji še niso pričeli. Zastopnik Črne Gore še ni zapustil Dunaja. Vesti o napadu na Lovčen niso bile resnične. Pač so Črnogorci postavili na strmem Lovčenu, ki gospodari nad Kotorom, 38 novih ruskih brzostrelnih topov z malim kalibrom, a rabili jih še niso. V Črni Gori vlada pomanjkanje živila in vode.

Vojska med Avstro-Ogrsko in Rusijo.

Ruskemu poslaniku Šebeku na Dunaju je naša vlada poslala potne listine dne 6. t. m. in ukazala avstro-ogrskega poslaniku v Petrogradu, da naj precej zapusti Rusijo.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je bil imenovan za glavnega poveljnika vse ruske oborožene sile. Carski ukaz sklicuje na dan 8. t. m. duma in državni svet k izrednemu zasedanju. Car je došel s svojo družino dne 3. t. m. v Petrograd. V zimski palači je imel nagovor. Pred palačo se je zbralo veliko ljudstva.

Japonska z nami? Japonski zunanji minister je izjavil, da nima Japonska z Rusijo nobenih dogovorov in da ima sedaj prosto roko. Poroča se, da hoče Japonska izkoristiti sedanjo evropsko vojsko, napasti Rusijo in tako rešiti mongolsko vprašanje v svojo korist. Ministrski svet je imel v Tokiju sejo pod vodstvom cesarja. Oborožuje se Japonska z velikansko naglico.

Nemško-ruska vojska.

Nemški poslanik v Petrogradu je dne 30. julija naznanil svoji vladi, da je na Ruskem ukazana splošna mobilizacija vse armade in mornarice. Nemški cesar Viljem se je nemudoma vrnil v Berlin in je dal razglasiti, da se vsled tega začne v Nemčiji stanje grozeče vojne nevarnosti. Izšle so vojaške odredbe za varstvo meje, za obrambo železniških prog in za omejitev poštnega in brzojavnega prometa v korist vojaške potrebe.

Že prejšnji dan so pa švigale zanimive brzojavke med nemškim cesarjem in ruskim carjem. Cesar Viljem je omenil v brzojavki, da zasluži biti strogo kaznovani vsi, ki so pomagali povzročiti umor Franca Ferdinanda in da bi se Avstro-Ogrska rada sporazumela z Rusijo. Car je odgovoril: „V tem resnem trenutku te lepo prosim, da mi pomagaš. Sramotna vojska je bila napovedana slabotni deželi. Rusija je grozno vznemirjena. Ne bom se mogel dolgo ustavljati. Da se odvrne nesreča in prepreči evropska vojska, te prosim v imenu najinega starega prijateljstva, stori vse, kar je mogoče, da svojega zaveznika zadržuješ, da ne bi šel predaleč.“ Cesar Viljem je odgovoril carju, da Srbiji napovedana vojska pač ni sramotna, kajti drugače ne more Avstrija dobiti garancije, da bi obljube Srbije kaj držale. Avstrija nima namena, prisvojiti si kaj srbske dežele. Rusija bi torej lahko igrala ulogo gledalca, da ne bode Evropa pahnjena v najstrašnejšo vojno. Seveda se Rusija ne sme oboroževati, drugače bi bilo posredovanje pokopano. Car je odgovoril. Oboroževanje, ki se sedaj vrši je bilo sklenjeno že pred petimi dnevi kot bramba proti pripravam Avstro-Ogrske. Iz srca želim, da bi to naše oboroževanje ne imelo nikakega vpliva na tvoje posredovanje, katero visoko cenim. Potrebujemo tvojega močnega pritiska na Avstro-Ogrsko, da pride do sporazumljenja z nami.“

Med tem je prišlo naznanilo, da Rusija mobilizira vso armado in mornarico. Cesar Viljem je poslal carju telegram, v katerem je naglasil, da je šel v svojih prizadevanjih za ohranitev svetovnega miru do skrajne meje in da ne nosi odgovornosti za gorje, ki grozi vsemu svetu. Evropski mir je še mogoče vzdržati, toda le, ako Rusija neha z oboroževanjem. Za Nemčijo je tedaj prišel trenutek, da pokliče na dan svojo brambno silo. Zadnjo noč je še došel nov angleški Greyev predlog, s katerim se je nekoliko upalo doseči uspeh. Onemogočil je pa to ukaz ruskega carja za splošno mobilizacijo.

Ker na ultimatum nemškega cesarja tekom dvanajstih ur ni prišel od ruskega carja noben odgovor, je Nemčija ukazala splošno mobilizacijo svoje armade. Ko je cesar Viljem prišel v Berlin, ga je ljudstvo navdušeno pozdravilo. Cesar je ljudstvo ogovoril tako-le: „Danes je napočila za Nemčijo težavna ura. Nevoščljivci z vseh strani nas silijo k upravičeni samoobrambi. Potiskajo nam meč v roko. Upam pa, če se v zadnji uri mojim prizadevanjem ne posreči, da se mir ohrani, bomo meč s pomočjo Boga tako vodili, da ga bomo lahko s častjo vtaknili v nožnico. Ogromne žrtve na premoženju in krvi

bi zahtevala vojna od nemškega naroda. Sovražnikom pokažemo, kaj se pravi napasti Nemčijo. Zdaj vas izročam Bogu. Pojdite v cerkev. Poklekajte pred Bogom in prosite ga pomoči za našo pridno armado.“

Dne 1. avgusta zvečer, sta bila nemški in italijanski poslanik na Dunaju dlje časa na posvetovanju pri avstro-ogrskem zunanjem ministru grofu Berchtoldu. Bil je pri Berchtoldu trideset ure tudi še ruski poslanik.

Ruski konzuli so pa kmalu morali zapustiti nemško državo.

Prvi spopadi.

Začele so se sovražnosti. Rusi so razstrelili železniški most pri obmejni postaji Granica-Čakova, kakor se potrjuje iz Krakova. Priprave za izpraznenje Granice so Rusi napravili že nekoliko dni poprej. Ko so jo izpraznili in se je most razletel, so se Rusi umaknili dva km daleč in zapustili mejo blizu Krakova. Razdrli so Rusi tudi železniški most pri Volčiski in poskusili razstreliti onega čez reko Kriničanko.

Nemška armada je prekoračila rusko mejo v smeri proti ruski Poljski in zasedla mesti Čenstohov in Kališ. Mesto Čenstohov leži 18 kilometrov od pruske meje ob železniški progi Dunaj—Varšava in šteje 46.000 prebivalcev. Ondi je velik samostan in znamenita božja pot. Mesto Kališ je blizu nemške meje in šteje 25.000 prebivalcev.

Mesto Kibarty so zavzele nemške čete v naskoku; ruske čete so se umaknile. Izgube Nemcev so majhne.

Pri Saarbrücknu v Nemčiji so Nemci zasegli dva avtomobila, ki sta bila ruskega generalnega štaba. Prej sta v njih sedela dva (ruski veliki knez Nikolaj?), ki sta se z železnico iz Frankobroda ob Meni odpeljala v Pariz. Oba šoferja so zaprli.

V Berlinu je nemška vlada zaplenila Rusiji dovoljene kredite kot last sovražne države.

Car je ukazal, da se uvede na Finskem in v Finskem morju vojno stanje, ker car Fincem ne zaupa.

Memel je najbolj severno mesto Nemčije, blizu ruske meje ob morju. Mesto šteje 20.000 prebivalcev in ima razvito trgovino z lesom in žitom iz Litavije. Dne 4. t. m. je ruska obmejna straža napadla Memel, a je bila odbita.

Nemški državni zbor.

Dne 4. avgusta ob 1. uri popoldne se je sešel nemški državni zbor. Cesar Viljem je prebral z močnim glasom prestolni govor, v katerem je povdaril, da bode Nemčija proti Avstriji kot zaveznica izpolnila svojo dolžnost. Nato je cesar zapisegel načelnike strank in izrekel besede: „Ne poznam nič več strank, poznam le Nemce, ki so z menoj pripravljeni iti v bedo in smrt!“

Potem je razložil državni kancelar razmere Nemčije do posameznih držav, rekel je med drugim, da pojde Nemčija z Avstro-Ogrsko v vojsko mož ob možu in da Nemčija, dokler bode Angleška ostala nevtralna, ne bode napravila nobene škode francoskim trgovskim ladjam. Končal je z besedami: „Vse ljudstvo je edino. Poznate, gospodje, svojo veliko dolžnost.“ Sledilo je navdušenje. Tudi socialni demokratje so bili zelo vneti za vojsko.

Nemško-francoska vojska.

Francozi niso Nemcem napovedali vojske, ampak so kar poslali v Nemčijo veliko aeroplanov, iz katerih so metali bombe po Badenskem in Bavarskem. Francozke stotnije so zavzele nekatere nemške kraje in so poizkusile razdreti nemške železnice. Francozi so tedaj pričeli s sovražnostmi in s tem je izbruhnila francosko-nemška vojska. Dne 4. t. m. popoldne je francoski poslanik Cambon zapustil Berlin in zvečer ob 10. uri je baron Schön zapustil Pariz.

Tudi Avstro-Ogrska je pretrgala diplomatske zveze z Francosko. Ministrski svet v Parizu je sklenil, da naj se pomiloste politični zločinci in da se razveljavijo odredbe o razpustu kongregacij. Francoska vlada je s tem pokazala, kako koristni člani človeške družbe so ob času vojne menihi in nune, ki znajo bolje in ceneje streči ranjencem, kakor kdorkoli. V Alžiru je francoska vlada ukazala obsedno stanje.

V Metzu je neki francoski zdravnik poizkusil s pomočjo dveh preoblečenih francoskih častnikov zastrupiti neki vodnjak s kolera bacili. Zdravnika so Nemci vjeli in po nagli sodbi ustrelili. Nadalje so ondi baje ustrelili 60 preoblečenih francoskih vojunov. Nekaj jih je bilo celo preoblečenih v nune. Z druge strani se pa poroča, da je vest o zastrupljenju vodnjakov bajka.

Pri St. Privatso so Nemci konfiscirali eno francosko lokomotivo.

Nemčija in Belgija.

Nemčija bi bila rada udarila proti Francoski skozi Belgijo. Zato je nemška vlada prosila belgijsko vlado, naj ji dovoli, da bodo nemški vojaki marširali proti Francoski skozi Belgijo, drugače se smatra Belgija za nasprotnico. Belgijska vlada je odklonila ta ultimatum nemške vlade in nato je precej odpotoval nemški poslanik iz Bruslja. Belgija bo postavila na bojišče 100.000 mož. Dvor in vlada se preselita v Antwerpen, kjer je jako močna trdnjava. Sedaj bode najbrže Francoska poskusila svoje čete poslati skozi Belgijo, da ji ne bo treba napadati zelo utrjene črte ob Renu.

Luksemburg je Nemčija zasedla zaradi tega, ker ima ondi Nemčija svojo železnico. Velika kneževina luksemburška je sosedinja Belgije.

Nemško-angleška vojska.

Dolgo časa se je mislilo, da bode Angleška ostala nevtralna. Toda tudi ta država, ki ima najmočnejše brodogradilne, se je spustila z Nemčijo v boj. Dne 4. t. m. je angleški poslanik v Berlinu v imenu svoje vlade napovedal Nemčiji vojsko. Zahteval je svoje listine in precej odpotoval na Angleško. Povod za vojsko so pa Angleži dobili v tem, da jih je Belgija prosila varuštva, da pa Nemčija ni hotela dati angleškemu poslaniku zagotovila, da ne bo napadla Belgije, ako bodo šli Francozi skozi belgijsko ozemlje. Poudarjal je pa že dan poprej v angleški zbornici državni tajnik Sir Grey, da bi bila Angleška jako slab zaveznik Francoske, ako bi samo zaradi tega ostala nevtralna, da bi Nemčija ne napadla francoske severne obale. Rekel je tudi nekaj novega, da namreč Angleška noče biti mešetarica in da bi angleški trgovini več škodovala nevtralnost, kakor vojna.

Angleška banka je zvišala obrestno mero od 4% na 10%. Po napovedi vojne je naenkrat nastalo po Londonu veliko vrvenje.

Bolgarija.

Ni verjetno, da bi Bolgarija ostala nevtralna, ker je mobilizirala 100.000 mož.

Romunija. Vključno s sladkanju Rusije si prizadeva Romunija, da bi ostala zvesta Avstriji. Rusija zbira ob romunski meji velike čete in ima ondi tudi že pripravljen material za zgradbo mostov. Govori se, da hoče Rusija zasesti Moldavo.

Zedinjene države.

Predsednik Zedinjenih držav je proglasil nevtralnost. Z denarjem pa hočejo ameriški bankirji podpirati Angleže.

Nizozemska.

Kraljica je v enem delu dežele odredila vojno stanje in ukazala mobilizacijo. Tuji zrakoplovi ne smejo čez Nizozemsko.

Danska vlada je sklenila, da ohrani za časa vojne popolno nevtralnost.

Turška vlada je ukazala zapreti Bospor in Dardanele za tuje vojne ladje, ker hoče ostati nevtralna.

Na neobeno stran. Švicarska zvezna zbornica je te dni soglasno sprejela predlog, da Švica sicer ostane nevtralna, da pa more to svojo nevtralnost obdržati le tedaj, ako se dobro oboroži. Dne 10. t. m. bo sklican švicarski zvezni svet, ki bo sklepal o neodvisnosti in nevtralnosti Švice. Isto je sklenila tudi nizozemska zbornica in švedska vlada.

Japonci na Dunaju. V dunajskem Pratru so člani japonskega poslanstva obhajali neko narodno proslavo. Zbrali so se okoli njih Dunajčani in so jih prijazno pozdravljali. Japonci so odgovorili „Živela pogumna Avstrija!“

V nemškem državnem zboru bo po posebnem zakonu dovoljen državnemu kanclerju kredit za izredne izdatke v znesku 5 milijard.

NOVIČAR.

Avstrijski prestolonaslednik v Budimpešti. Prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef je s svojo soprogo Cito dne 1. t. m. obiskal Budimpešto. Mesto je bilo v zastavah in ljudstvo je svojega gosta pozdravilo z velikim navdušenjem.

Splošna mobilizacija Avstro-Ogrske. Beli lepaki so zadnjo soboto zvečer naznanili, da je odredjena splošna mobilizacija avstro-ogrške armade in mornarice. Na Dunaju in po vsi državi se je ta korak navdušeno pozdravil.

Moratorij v Avstriji. S prvim avgustom je bil proglašen 14 dnevni moratorij, vsled katerega se nihče ne more siliti k plačevanju dolgov. V moratorij ne spada, če kdo zahteva, da naj se mu plača do 200 K iz vlog pri kaki hranilnici, tudi ne terjatve iz tekočega računa, potem terjatve iz službenih, plačilnih in najemnin-skih pogodb, nadalje rentne terjatve in zahteve za tirjatev vzdrževanja in slednjič zahteve na povračilo glavnice iz državnih d'gov in državno garantiranih obveznosti. Tovarnam in podjetjem pa morajo kreditni zavodi toliko izplačevati, da bodo mogli plačevati delavce.

Borze. Na Dunaju je do preklica zaprta blagovna borza in se ne smejo sklepati kupčije. Borza za efekte je pa omejena na gotove dni. Zapriji so borze na Francoskem in Angleškem. Avstrijska razredna loterija pa vsled vojne ne bo imela nobene izpremembe.

Državna podpora za družine vpoklicanih vojakov. Kdor želi dobiti državno podporo, naj se nemudoma zglozi pri županu one občine, v kateri prebiva. Njegova prošnja se za piše v poseben zapisnik. Prav je, če se prinese s seboj od župnega urada izpisek o starosti otrok in o poroki staršev. Posebne komisije bodo po posameznih okrajnih glavarstvih določevale, kdo bo dobil podporo. Župani pa smejo potrebnim in vrednim družinam nekoliko podpore dati že naprej na roko. Sicer se bodo pa prispevki izplačevali pri davkarjih oz. po poštni nakaznici dne 1. in 16. vsakega meseca. Del podpore je določen kot preživnina, drugi del pa kot stanarina, če kdo nima svoje hiše. Kolka za te spise ni treba. Deležne bodo podpore ne le družine delavcev in obrtnikov, ampak tudi tistih kmetov, ki obdelujejo zemljo same brez tuje pomoči, namreč brez poslov. Pravično bi bilo, da bi dobile podporo tudi take kmečke družine, ki imajo slučajno kakega posla, pa so poslale v vojsko gospodarja ali pa več fantov. Zakon pa o takem slučaju nima določb. Deležne bodo podpore le družine tistih, ki so s svojim osebnim delom preživljali svojce. Določeno je pri nas za osebo nad 8 let staro po 70 vinarjev na dan, za otroke pod osim letom pa po 35 v na dan; vsa podpora pa ne more znašati za nobeno družino več, kakor je bil poprečni srednji zaslužek vpoklicanca, ki je družino vzdrževal. — Kdor je nujno podpore potreben, mu sme c. kr. okrajno glavarstvo dati nekoliko podpore iz nabranih darov in se je treba ondi zglositi. Kdor dobi to podporo, naj je lahko miselno ne potrati. Pri davkarjih naj pa pove, kdor hoče dovoljeno redno podporo na dom dobivati. Gg župani so prošni, da naglo dostavijo strankam naznanila o dovoljenih podporah. Pri okrajnih glavarstvih so vsak dan seje za razdelitev podpor in so zato postavljene posebne komisije.

Razglas c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju opozarja industrijska podjetja, da naj ne omejavajo in ne ustavljajo svojih obratov, ne da bi bila prav za prav k temu po sedanjih vojaških odredbah primorana. Tudi odklanjajo nekatere trdke prevzetje in odpošiljatev naročenega blaga. Zdi se, kakor bi se to godilo v domnevi, da sedanji dogodki popolnoma oproščajo trgovskih obveznosti. Tako postopanje zamore proizvoditi v sedanjih razmerah nikakor ne utemeljeno vznemirjenje in motenje gospodarskega življenja. Na

zakonskih določilih se ni ničesar spremenilo in je vsakdo popolnoma odgovoren za izpolnitev prevzetih dolžnosti.

Razglas kranjske deželne vlade dne 1. avgusta t. l. ukazuje za čas izvanrednih razmer, povzročenih po vojnem stanju, določila za prekrbo prebivalstva z neobhodno potrebnimi potrebščinami. Proizvajalci in trgovci so dolžni v teku 48 ur, ko jim dojde ta razglas, naznaniti politični oblasti zaloge žita, riža, moke in premoga. Kazen zadene tistega, ki bi tega ukaza ne izpolnil. Politična oblast sme te zaloge tudi vsaki čas pregledati.

Razglas. Povodom mobilizacije določa deželna vlada za celo deželo Kranjsko, izvzemši stolno mesto Ljubljano, glede katerega so bile izdane posebne odredbe za prodajo blaga, imenovanega v naslednjem seznamu, iz seznama samega razvidne najvišje cene. V kolikor se vrši prodaja tega blaga v prostorih ali na sejmiskih stojnicah, morajo imeti obrtniki nabite najvišje cene v svojih prostorih, oziroma na svojih stojnicah. Kdor bi se ne držal teh predpisov, se bo kaznoval najstrožje po določilih obrtnega reda za vsak posamezni slučaj z denarno globo do 1000 kron ali z zapornim do treh mesecev. Najvišje cene stopijo v veljavo z dnem razglasitve in veljajo do preklica v detajlnem in trgovinskem prometu. — Pšenična moka št. 0 stot 55 K, kg 60 v; št. 2 stot 54 K, kg 59 v; št. 3 stot 53 K, kg 58 v. Ržena moka stot 40 K, kg 44 v; koruzna moka stot 28 K, kg 30 v. Ajdova moka stot 56 K, kg 60 v. Pšenični kruh kg 58 v. Rženi kruh kg 46 v. Mešani kruh kg 42 v. Riž kg 64 v. Ješprenj kg 38 v. Pšeno kg 50 v. Fižol kg 44 v. Krompir kg 8 v. Kava kg 3 K 60 v. Čaj kg 7 K. Sladkor kg 88 v. Sol kg 24 v. Vino liter 1 K 12 v. Pivo liter 48 v. Jesih liter 24 v. Namizno olje liter 1 K 60 v. Goveje meso I. vrste kg 1 K 68 v. Goveje meso II. vrste kg 1 K 44 v. Ovčje meso kg 1 K 48 v. Svinjsko meso kg 1 K 84 v. Telečje meso kg 1 K 80 v. Prekajeno meso kg 2 K. Slanina kg 2 K. Svinjska mast kg 2 K 50. Surovo maslo kg 3 K 60 v. Sir kg 2 K 20 v. Mleko liter 24 v. Jajce 10 v. Les trdi m³ 8 K. Les mehki m³ 6 K. Premog stot 3 K. Petrolej liter 36 v.

Omejitev nedeljskega počitka. Vsled cesarske odredbe se je v obrtnem obratu začasno omejil počitek v nedeljah in praznikih.

Sveti oče je izdal na katoličane celega sveta okrožnico, s katero spodbuja k molitvi, da bi Bog čimprej oddaljil od nas žalostne bakle vojne in navdihnil vladarje narodov z mislimi mira.

Avtomobilna vožnja iz Kranja v Ljubljano. Loški avtomobil je začel voziti med Kranjem in Ljubljano. Odhaja iz Kranja z glavnega trga vsak dan ob 7. uri zjutraj in popoldne ob 2. uri; vrača se bo iz Ljubljane z dvorišča gostilne „pri Figovcu“ ob 11. uri popoldne in ob 6. uri zvečer. — Ta avtomobilna vožnja se je uvedla radi tega, ker vozi te dni z Gorenjskega v Ljubljano in nazaj za civilni promet samo po en vlak na dan. Cena vožnji tja in nazaj 4 K.

Velikodušen dar. G. veletržec Vinko Majdič v Kranju je izročil pri glavarstvu kot dar 3000 K za „Rdeči križ“ in 3000 K v podporo družinam vojaških vpoklicancev.

Zlato mašo bode obhajal v nedeljo dne 9. avgusta g. Matevž Jereb, vpokojeni župnik na Spodnjem Brniku pri Cerkljah na Gorenjskem. Na mnogo let!

V Škofji Loki je umrl dne 4. t. m. bivši soriški župnik č. g. Jurij Karlin. Bil je vrl duhovnik. N. p. v. m.

V Smledniku je neki ponočnjak udaril posestnika Žavbija, ki je šel odganjat ponoči tatove od hiše, s sabljo po glavi.

Kako je v vojski? Pravi sovražniki v vojski so pravzaprav le vojaki. Ako sovražnik vdere v tujo deželo, ne sme delati škode osebam, ki se vojske dejansko ne udeležujejo, in tudi ne zasebni lastniki nasprotnikov. Posebno z ranjenci in bolniki se mora človekoljubno postopati. Tako se delavkulturnih in krščanskih državah. Po mednarodnem pravu se smejo trdnjave bombardirati šele tedaj, če se na poziv niso hotele udati. Ako je sovražnik kako ozemlje zasedel, se sme polastiti državnih posestev in državne imovine ter vojnih ladij, pa tudi zasebnih ladij, ako so bile kaj v vojni službi. Ne sme pa pokončavati javnih naprav, ki služijo v splošno korist, kakor so svetilniki, muzeji, knjižnice, bolnišnice i. t. d. Sovražnik sme nastavit v zasedenem ozemlju tudi svoja oblastva za politično upravo, davkarje in sodnije. Tudi hiše zasebnikov sme zasesti in se jih posluževati, sme posameznike poklicati v svojo službo in jim nalagati davke. Kot vojni plen vzame sovražnik orožje in tiste predmete, ki so služili v vojne namene. Že pred vojno pa sme država podanike one države, s katero se bojujejo, poslati čez mejo.

Koliko vojakov bo na bojiščih. Rusija lahko postavi, kakor je zračunal nemški general Blume, 6.665.000 mož. Armada je razdeljena v 37 vojnih korov, ki imajo 59 infanterijskih divizij, 11 strelnih divizij, 11 samostojnih strelnih brigad

in 34 kavalerijskih divizij, med katerimi je 10 ka-
zaških. Deželna bramba ima 40 divizij: 20 prvega
in 20 drugega vpoklica. — Francoska ima
5 1/2 milijonov vojakov in obsega v Evropi 20
armadnih zborov in 10 kavalerijskih divizij. —
Nemčija ima 4.510.000 mož. Prava armada
šteje 70.000 častnikov, 2.300.000 mož, 770.000
konj in 140.000 voz. Rezerva šteje 1.740.000
mož in deželna bramba 1.790.000 mož. Poleg
tega 600.000 črnovojnikov. Armada se razdeli v
25 armadnih zborov z 50 divizijami in 11 kava-
lerijskimi divizijami. Nemčija ima izvrstno izvežba-
no vojaštvo. — Po novejših podatkih ima pa Ru-
sija v Evropi 32 zborov, Nemčija 25, Francoska
20, Italija 14. Rumunija bi dala 200.000 mož in
Švedska pol milijona. V evropski vojski bo stalo
na obeh straneh po 10 milijonov oboroženih mož.

Učiteljska imenovanja v kranjskem šol-
skem okraju: Alojzij Koprivec, učitelj na Robu,
pride kot nadučitelj na trirazrednico v Selca;
Franja Slapar, učiteljica v St. Gothardu, pride v
Olševke; Franc Čuk, učitelj v Gor. Logatcu, pride na
enorazrednico na Zalem Logu; Alojzij Sežun,
učitelj v Mavčičah, je imenovan za nadučitelja
na novoustanovljeni dvorazrednici istotam; Franja
Pogačar, učiteljica na Bukovici, pride v Mavčiče
in Hedviga Schwickert, učiteljica v Trziču, pride
k Sv. Ani pri Trziču.

Razglas. Vnovič se prebivalstvo opozarja
najostreje paziti na vse tuje osebe, ki pridejo v
občino, zlasti pa na one, ki se sumljivo klatijo
okolu javnih poslopij, brzojavov, železnice in
drugih, v vojaškem oziru važnih naprav. — Vsako
tako osebo naj se ustavi in od nje zahteva, da
se legitimira. Pri najmanjšem sumu, da zamore
biti dotičnik nevaren javni in zasebni lastnini ter
vojaškemu interesom, naj se ga takoj prime in od-
vede na najbližjo orožniško postajo, slučajno ga
je internirati na varnem kraju toliko časa, dokler
orožniki ne pridejo. Pazite tudi na zrakoplove!

ZADNJE VESTI.

Nemci so zasedli Briey, ki leži severozahod-
no od Metz.

Nemške čete so zasedle St. Martin in so
prišle blizu trdnjave Luneville.

Nemške čete so vdrele čez francosko mejo
proti trdnjavi Longwy.

Varšavo je gubernator izročil 200 meščanom
v varstvo. Nato je z generalnim štabom zapustil
mesto. Zakladnico so že prej spravili v notra-
njost dežele. V Črnem morju so ugasnjeni vsi
svetilniki.

Rusi so hoteli prodreti pri Schwidernu nemško
vojno črto, pa so bili odbiti in so izgubili eno
brigado. Tudi ruska kavalerija je imela izgube.

Avstrijski cesar je izdal krasen poziv na
armado in mornarico.

Avstrijci so izgnani iz Črne Gore.

Na Lovčenu pomaga srbska artilerija.

Arnavti so pri Dibri vdreli v Srbijo.

Vse angleške luke so minirane. Angleško
brodovje je v kanalu La Manche, en del pa kri-
žari v Severnem morju.

Angleški minister Asquith bo dobil kredita
500 milijonov funtov šterlingov.

Egipet ostane nevtralen.

Oklic.

Vojna se je pričela.

Naši sinovi, možje, očetje in bratje — vsi so sle-
dili z velikim navdušenjem klicu našega nad vse
ljubljenega cesarja in so se zbrali okrog slavo-
venčanih zastav Avstrije, da žrtvujejo svoje pre-
moženje in življenje za našo ljubljeno, drago,
čestitljivo domovino.

Kakor prinaša križ krščanstva visoko postavljen
nad svetom, obsevan od solnca ljubezni, človeštvu le
srečo in blagoslov, tako naj daje naš »Rdeči križ«
visoko postavljen nad s krvjo namočenimi bojišči,
obsevan od krščanske ljubezni do bližnjega, našim
hrabrim, ranjenim in bolnim vojakom tolažbo,
lajšanje bolečin in zdravje.

Zatorej smo mi vsi dolžni, da se zberemo okrog
podružnice deželnega moškega in ženskega pomož-
nega društva »Rdečega križa« za Kranjsko v
Kranju in da v udejstvovanju patriotičnega čuvstvo-
vanja z denarnimi in drugimi darili krepimo naš
pomožni zaklad, da se bodemo mogli z združe-
nimi močmi, kakor hitro bomo k temu klicani,
vredno pridružiti veliki pomožni akciji avstrijskega
osrednjega društva »Rdečega križa«.

Vse čislane dame in gospode, vse prebivalstvo
političnega okraja Kranj se vabi, da pristopi z
gotovo neznatnim letnim prispevkom 2 K kot član.

Nobeno društvo, nobena korporacija naj
odslej ne bo izven naše organizacije.

Za vpis imena, poklica in stanovišča nanovo
pristopajočih članov je določena oklicu priložena
pola I, v polo II pa naj se zabeležijo posebna
denarna darila in naklonitve pod geslom »Vsak
po svoji moči« ter naj se darila izročijo pod-
pisanemu okrajnemu glavarstvu ozir. podružnici
»Rdečega križa« v Kranju.

Kranj, dne 3. avgusta 1914.

C. kr. okrajni glavar in predsednik
podružnice »Rdečega križa« v Kranju:

SCHITNIK I. r.

PISARNA za urejevanje splošnih gospodarskih zadev J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje po-
sojil v vseh oblikah. — Prevzem kapi-
talij in njih pupilarnovarno nalaganje. —
Razžiranje insolvent. — Eskont menic. —
Nakup in prodaja državnih vrednostnih pa-
pirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja
trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov
dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne
stroke.

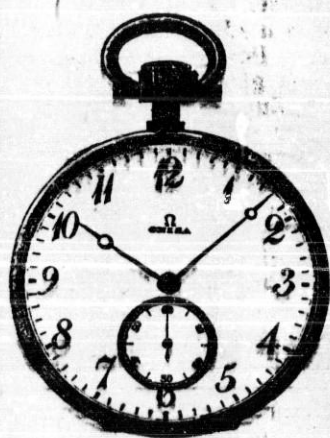
III. Izterjevanje terjatev: Izterje-
vanje trgovskih in obrtnih terjatev. — In-
kaso menic.

IV. Promet z nepremičninami:
Posredovanje pri nakupu, prodaji in za-
menjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih
in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve:
Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in
poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema
celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in
proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh nave-
denih zadevah.
Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na
razpolago.

Razširjajte »Gorenjca«!

Najbolje in najceneje se kupi
pri tvrdki

RUDOLF RUS

urar v Kranju

poletje izkarna, Uptanovljeno I. 1888,

Prva in največja zaloga ur, zlat-
nine in srebrnine. Strogo solidna in po-
štena postrežba. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kranjska deželna

Deželni dvorec.

banka v Ljubljani

Vhod Gospodarske ulice.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 in pol odstotka,
vloge v tekočem računu od dneva vloge do dneva dviga. Zalaga va-
dije in kavcije za podjetnike in obrtnike. Daje posojila proti vknjižbi
in na amortizacijo. — Priporoča v nakup svoje pupilarno-varne

4 1/2 %

zastavne listje in komunalne zadolžnice, kosi po 100, 200, 1000, 2000
in 10.000 kron. — Za vse posle Kranjske deželne banke in za njene
vrednostne papirje jamči dežela Kranjska.

Vizitnice, kuverte, pisemske papirje, ra-
čunske zaključke ter sploh vsa v to stroko
spadajoča dela izvršuje najličneje in ceno
TISKARNA »TISK. DRUŠTVA« V KRANJU

Pazite na otroke!
Požari se pojavljajo!
Vzemite otroke seboj!

Jabolčno vino

naravno pristno iz jabolk-mošanjčkarjev, 100 litrov
20 K, razpošilja proti povzetju Josip Rosenkranz,
Maribor ob Dravi, Štajersko.

Priporoča se trgovina delikates, špecerije in de-
leželnih pridelkov, kavarina in restavracija

Zdravko Krajnc, Kranj

Kupuje se tudi po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe in fižol

nadalje oves, ječmen, rž, pšenica, ajda, proso,
leča, čebula, česen, krompir, omeliše in storže,
ob času dobave teh predmetov.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

vsak dan od 8 ure dopoldne do 6 ure
zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Pozor!

Trgovina

Pozor!

Ivanka Colnar : Kranj

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega porcelana, stekla, ogledal, križev brez in s pokrivalom, emajlirane in železne kuhinjske posode, kakor tudi, veliko zalogo špecerijskega blaga. — Izdelovanje vsakovrstnih šip in okvirjev. Vse potrebščine za neveste po najnižjih cenah.

Nizke cene!

Nizke cene!

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhacker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža.

Zobozdravniška ordinacija
do preklica samo od 9.—10. ure dopoldne.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52—25

Vina!

Prisina naravna.

Vina!

R. Marenčič, Kranj

Na debelo liter 35 v, 44 v,
48 v, 60 v.

Vina!

Vzorci na željo zastoj in poštnine prosto.

Vina!

24 64

Ivan Levičnik

Očala in ščipalnike
vsake vrste
po zelo nizkih cenah.

Popravi la izvršuje
točno in solidno.

urap in trgovec v Kranju,
v g. dr. Štempiharjevi hiši.

**Največja zaloga ur,
zlatnine in srebrnine**

Najnižje cene brez konkurence. :: Solidna postrežba.

5 52—32

Teodor Korn

pokrivalec streh, klepar ter vpeljevalec
vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8

priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih **kleparskih del in pokrivanje streh** z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z azbest cementnim škrljem «Eternit», dalje z izbočeno in ploščnato opeko, lesnocementno in strešno lepenko. Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Popravila točno in ceno. Proračuni brezplačno in poštnine prosto.

Podružnica v Trstu, Via Miramare št 71,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

6 52—32

Priložnostni nakup!

Ravnokar je dospela velika množina dobrih, trpežnih in elegantnih
moških, ženskih in otročjih čevljev.
Cene brez konkurence!

IVAN SAVNIK, Kranj.